

Budapest ellátása az ötödik háborus télen

Baromfi, tojás, hus, zsír, vaj

— Saját tudósítónktól —

Az ötödik háborus téli küszöbén állunk. Budapest lakosságának élelmezése soha nem állította oly nehéz feladat elé az illetékes köröket, mint éppen az idén, amidőn a felépített szervezetek alapján egységes, bizonyos rendszert követő ellátás váltja fel az eddigi rendszertelenséget, vagy legalább is úgy tervezik, hogy ezután rend legyen. Budapest legnagyobb élelmiszerterárai, a piacok az elmúlt négy év alatt teljesen átalakultak, áru, élelmiszer inkább nincs az árusítóhelyeken, mint van, ami pedig kapható, az drága, a legtöbb esetben silány, mert a jó — sajnos még mindig igen gyakran — kéz alatt sikkad el, kiváltságosak, protekció-sak és busásan fizető gourmandok asztalára kerül. A főváros élelmiszerrel való ellátása nagyrészt centralizálva van, jegyrendszerhez, vagy legalább is hatósági felügyelethez kötve, mégis úgy szólnak napirenden vannak és lesznek a visszaélések és mindenfajta manipulációk mindennel, ami megehető. Most a nyári szezonban — lévén elegendő a gyümölcs — nem érezhető egyes fontosabb élelmicikkek hiánya, de télen, amikor a produkció megszűnik, nyílt kérdés, hogy lesz-e mit ennünk? Álljon itt néhány adat, mely megvilágítja nagyjában az auspiciumokat, amikkel a téli élelmiszerkampányba beleme gyünk.

A baromfi

Néhány hónappal ezelőtt még lehetetlennek hangzott, hogy baromfi a mai viszonyok mellett Budapesten népelelmezési célokra használható legyen. Az utóbbi években csirke, liba, kacsa csak a gazdagok asztalára kerülhetett, a legtöbb ember az egész háború alatt legfeljebb a vendéglői étlapokon láthatta méregdrágá áron kiírva. Ez év augusztus 15-ike óta azonban Budapest lakossága bizonyos mennyiségű minden fajta baromfihoz jut aránylag olcsó áron, sajnos azonban nehezen. A közlelmezési miniszter ugyanis, mint ismeretes az exportőröknek csak olyan feltétellel ad az országból való kiszállítási engedélyt baromfira, vagy zsirra, ha az előbbiből 33 százalékot, az utóbbiból pedig 100 százalékot Budapest lakosságának rendelkezésére bocsátanak a kormány által meghatározott áron. Augusztus 15-ike óta 200.000 kilogrammot meghaladó mennyiségű, minden fajta baromfi érkezett Budapestre a közszéki üzemhez, mely a Közlelmezési Hivatal diszpozíciói alapján szétosztja az árut. Eleinte száz hivatásos baromfikereskedő között oszlott meg a Budapestre felkerült baromfi nagy része, míg a többit a közszéki üzem elárúsító üzlethelyiségei hozták forgalomba. Ez a rendszer e hó 4-én megváltozott, amennyiben most egy, a kereskedőkből alakult szindikátus veszi át a közszéki üzemtől az árut és osztja ki a kereskedők között.

A baromfiakció első napjaiban igen sok panasz hangzott el azért, mert a vágott áru egy része romlott állapotban került a piacra. Ma, midőn már a meleg napok elmúltak, nem fordul elő ilyen eset, ellenben sokkal nagyobb hiba, hogy a forgalomba kerülő baromfi csak egy

igen kis hányadát fedezi a főváros szükségletének, tehát az árusító bódé körül érthetően életveszélyes a tolongás, aszonyok kigyózó hosszú sora lepi el azokat, úgy hogy csak igen kevesen juthatnak szárnyashoz. Hozzájárul a zavarhoz az is, hogy egyes kereskedők egyáltalában nem tartják be az előírt szabályokat és a nekik elárúsításra kiadott baromfi suba alatt juttatják nagy tételekben vendéglősöknek, penziótulajdonosoknak és más a maximális árat túlfizető embereknek. Ezen az anomálián úgy szólnak lehetetlen segíteni, mert képtelenség a manipuláló árusokat tettenélni. Egyetlen körülmény azonban minden tekintetben megerősíti a hatóságok abbéli gyanúját, ez pedig az, hogy amióta a baromfiakció megkezdte működését, a vendéglők étlapjain nap-nap után szerepelnek mindenféle formában elkészítve baromfiak, természetesen drága áron, mintha ez nem az akcióhus volna.

A Közlelmezési Hivatal tud ezekről a manipulációkról és ezért terve van véve a kereskedők szigorú megrendszabályozása. Hir szerint megállapítják az akcióbaromfiárúsító kereskedők numerus claususát. Ez az intézkedés azonban csak kis mértékben fog segíteni a bajokon, mert a főhiba abban keresendő, hogy *tényleg kevés az a mennyiség, ami a fővárosba érkezik. Reich Samu, a közszéki élelmiszerüzem igazgatója, Nagy Ferenc államtitkárnak felvetette azt az eszmét, hogy tiltsa meg mindennemű élelmiszernek Budapestre való kivitelét, mert a főváros nem termelő.* Ezt a helyes és talán egyetlen célszerű tervet illetékes helyen azonban nem találták elfogadhatónak, amiben kétségtelenül nagy része van a Vadkiviteli részvénytársaságnak is. Jelenleg még a friss baromfi felhozatala nem ütközik akadályokba, mégis kevés az akció által elárúsításra kerülő szárnyas. A téli hónapokban, midőn egyáltalában szünetelni fog az ellátás, meglehetősen zavarokat idézne elő a baromfi elmaradása, mert az akció már — ha mindjárt a maga szűk kereteiben is — de beleilleszkedett a főváros élelmezési apparátusába. Illetékes helyen azért keresték egy olyan megoldást, mely pótolja a télen beálló hiányokat. Beható, szakértőkkel folytatott tanácskozások után elhatározták, hogy a székesfővárosi hűtőházaiban, most amíg lehet, nagyobb mennyiségű vágott baromfit helyeznek el. Január, február, március hónapokban azután ezt az árut hozzák forgalomba. A hűtőházba való elhelyezés úgy történik, hogy a szárnyasoknak kivesszük a belső részét és csak magát a vázat, a zsirt, bőrt és hust konzerválják. Ez volna a baromfival való ellátás téli rendezése.

Tojás

Mult télen Budapest tojással való ellátása igen rossz volt. Áru csak igen kevés került forgalomba, jó pedig még annál is kevesebb. Az idén a főváros még idejében gondoskodott arról, hogy a téli hónapokban is forgalomba tudjon hozni legalább egy bizonyos minimális mennyiségű tojást. Az idén tavaszkor, a termelés főszezonjában hatósági intézkedés folytán bizonyos korlátokat állítottak fel a tojás forgalombahozatala, illetve felhasználása dolgában. A bőséges időkben takarékoskodás történt és így tekintélyes mennyiségű tojást helyeztek el a magánfelek, a Tojásközpont, meg a közszéki üzem

a főváros hűtőházában. Értesüléseink szerint összesen mintegy 10.000 láda, tehát 14 és fé milli tojás van elraktározva a fővárosi hűtőházban. Ez az áru a téli hónapokban, amikor teljesen szünetel a tojásfelhozatal, kerül majd forgalomba. Az ár tekintetében egyelőre még nem tudtak eligazodni az illetékes körök, annyi azonban bizonyos, hogy ha némi áremelkedés be is fog állani a tojásban, mindenesetre egy koronán alul lesz darabja akpható

Hus és zsír

A hatósági marhahusakció — bár rossz és silány az áru, amit forgalomba hoz — mégis körülbelül eleget képes produkálni, úgy, hogy ha nincs jobb, a legrosszabb esetben ezt a hust is megesszi a pesti közönség. Természetesen, ha sertéshus kapható, inkább szívesen fizet mindenki többet érte, sem hogy azt a sovány száraz, harmad és negyedrendű marhahust vásárolja. A fővárosnak jelenleg nagyszámú sertésállománya van hizlalás alatt. A közel jövőben megkezdik már a vágásokat és akkor, bár korlátozott mértékben, mégis gyakrabban kerül sertéshus a közszéki üzem elárúsító helyein eladásra. Jelenleg olyan minimális mennyiséget vágnak csak, hogy a most forgalomba kerülő hus szóra sem érdemes.

Borjúhús most is van elegendő és remélhetőleg ebben nem is lesznek zavarok, legfeljebb még jobban megdrágul. Ez különben nem játszik nagy szerepet a főváros közlelmezése szempontjából, mert olyan drága, hogy csak igazán jó módú ember veheti. Sokat remélnék a fővárosnál a vadhustól. Gondoskodás történt, hogy az idén sokkal nagyobb mennyiségű vad kerüljön fel Budapestre. A szezon néhány nap múlva már megkezdődik. Először fogoly érkezik, utána nyul, őz, szarvas stb. eladása következik.

Zsir, főleg disznózsir jelenleg kevés van. A margarin, a külföldi importváj — amit zsírjegyre szolgáltatnak ki — fővább a baromfiakcióból később jutó liba- és kacsa-zsir, sok tekintetben ki fogja segíteni a főváros lakosságát. Mindenestre a zsirral takarékoskodni fognak.

Ezek a legfőbb tervek, amiket Budapest téli ellátására megvalósítani kívánnak. Sokat nem ígér, de mégis — ha minden úgy megy, ahogy remélik, legalább a legszükségesebb minimum, sőt talán ennél valamivel több is biztosítva lesz.

(v. d.)